

Websky Martin (1824-1886)

Wybitny śląski mineralog

Urodził się 17 lipca 1824 roku w posiadłości swego ojca w Głuszycy (Nieder Wüstegiersdorf) koło Wałbrzycha (Waldenburg). Po ukończeniu nauki w gimnazjach w Wałbrzychu i Miedziance (Kupferberg), wyjechał do Berlina, gdzie w Gimnazjum Fryderyka Wilhelma w roku 1843 uzyskał świadectwo dojrzałości. Następnie uczył się zawodu górnika w dolnośląskich kopalniach, zaś w roku 1846 wyjechał do Berlina, gdzie uzupełniał swoje wykształcenie na Akademii Górniczej pod kierunkiem m.in. wybitnego mineraloga Christiana Samuela Weissa.

Po dwóch semestrach w Berlinie i półrocznym pobycie w Bonn trafił na praktykę do Złotego Stoku (Reichenstein). Zdawszy egzamin na referendariusza pracował w latach 1849-53 jako okręgowy urzędnik górniczy w Wałbrzychu i Miedziance, następnie, od roku 1853 jako górmistrz w Tarnowskich Górach (Tarnowitz), gdzie w latach 1854-56 prowadził też zajęcia w Szkole Górniczej. Już wówczas, dzięki swoim badaniom i odkryciom (m.in. opisał nową odmianę aragonitu, której nadał nazwę tarnowicyt), zdobył sobie pewien rozgłos w świecie nauki.

W roku 1861 rozpoczął pracę w Wyższym Urzędzie Górniczym we Wrocławiu na stanowisku nadradcy górniczego. Tutaj nawiązał liczne kontakty ze środowiskiem akademickim, a gdy w roku 1865 chciano go wbrew jego woli przenieść do Dortmundu, za namową prof. Roemera zrezygnował z pracy w górnictwie i poświęcił się pracy naukowej. Gdy tylko Fakultet Filozoficzny Uniwersytetu Wrocławskiego nadał mu godność doktora honoris causa, habilitował się i rozpoczął, jako docent prywatny, wykłady z mineralogii. Ponadto uporządkował według nowoczesnych zasad zbiory mineralogiczne Uniwersytetu Wrocławskiego, wzbogacił je okazami z własnej kolekcji i wraz z prof. Roemerem zorganizował nowo powstałe uniwersyteckie Muzeum Mineralogiczne.

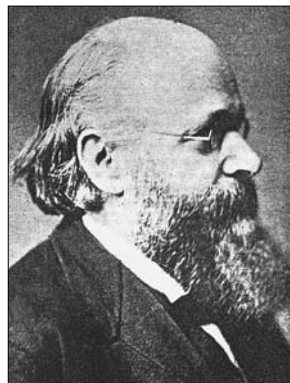
W roku 1868 został profesorem nadzwyczajnym, a sześć lata później, w roku 1874, jako następca Gustava Rose, objął Katedrę Mineralogii i kierownictwo zbiorów mineralogicznych Uniwersytetu Berlińskiego. Obok badań w dziedzinie mineralogii prowadził również badania chemiczne. W roku 1884 badając minerały wanadowe z Argentyny stwierdził obecność nieznanego dotąd pierwiastka, dla którego zaproponował nazwę „Idunium”, jednakże śmierć przeszkodziła mu w dalszych badaniach tego zagadnienia. Zmarł 27 listopada 1886 w Berlinie. Jego dorobek naukowy obejmował ponad 100 artykułów i doniesień publikowanych głównie na łamach „Zeitschrift der Deutschen Geologischen Gesellschaft”, „Sitzungsberichten der Gesellschaft naturforschender Freunde in Berlin” oraz „Sitzungsberichten der Akademie der Wissenschaften zu Berlin”.

Ważniejsze prace:

1850 – Mangan-Idokras von St. Marcell in Piemont. *Poggendorf's Annalen* 79.

1851 – Erzlagerstätten bei Kupferberg und Edelsteine auf der Iserwiese. *Z.D.G.G.* 3.

1853 – Die Erzlagerstätten von Kupferberg und Rudelstadt. *Ibid.* 5.

- 1857 – Die Bildung der Galmeilagerstätten in Oberschlesien. *Ibid.* 9.
- 1857 – Über die Kristallform des Tarnowitzits. *Ibid.*
- 1857 – Über einige Kristallformen des Cölestins von Rybnik. *Ibid.*
- 1859 – Über Uranophan. *Ibid.* 11.
- 1864 – Über Diallag, Hypersten und Anorthit im Gabro von Neurode in Schlesien. *Ibid.* 16.
- 1864 – Die Erscheinungen an durchsichtigen Mineralien im polarisirten Licht und das darauf gebaute Mineralsystem von Des Cloiseaux. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 42.
- 1865 – Das Vorkommen von krystallisirten Varietäten von Orthoklas, Albit und Quarz im Granit von Striegau. *Ibid.* 43.
- 1865 – Über Titaneisen, Fergusonit, Monazit, Gadolinit im Riesengebirge. *Z.D.G.G.* 17.
- 1866 – Silbererze von Kupferberg in Schlesien. *Ibid.* 18.
- 1867 – Die verschiedenen Mineralien, welche sich als kleine Geschiebe im Goldsande von Goldberg finden. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 45.
- 1868 – Über Sarkopsid und Kochelit, zwei neue Minerale aus Schlesien. *Z.D.G.G.* 20.
- 1869 – Über wasserhellen Granat von Jordansmühl in Schlesien. *Ibid.* 21.
- 1870 – Einige neue Vorkommen von Mineralien aus der Gegend von Striegau und Görlitz. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 48.
- 1872 – Über die Krystallform des Pucherit von Schneeberg. *Miner. Mitteil.* 4.
- 1873 – Der Strigovit von Striegau in Schlesien. *Z.D.G.G.* 25.
- 1873 – Über Ardennit und interessante Mineralien von Wester-Egeln bei Magdeburg. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 51.
- 1876 – Über Phlogopit und über Granat, Kalkspath und Apophyllit von Striegau. *Z.D.G.G.* 28.
- 1877 – Über Hornquecksilber von El Doctor in Mexico. *Monatsber. Preuss. Akad. Wiss.* 7.
- 1878 – Über Samarkit, Garnierit, Kremerit, Kjerulfin und Bunsenit. *Z.D.G.G.* 30.
- 1879 – Über Eisenkies von Ordubad am Araxes in Russisch-Armenien. *Ibid.* 31.
- 1880 – Über Schwefel von Wilhelmsbad bei Kokoschütz in Oberschlesien. *Ibid.* 32.
- 1880 – Über die Krystallform des Vanadinit von Cordoba. *Monatsber. Preuss. Akad. Wiss.* 10.
- 1881 – Hornsilber des St. Georg-Schachtes bei Schneeberg. *Z.D.G.G.* 33.
- 1882 – Die Mineralspecies nach den für das spezifische Gewicht derselben angenommenen und gefundenen Werten. Breslau.
- 1883 – Über Jeremjewit und Eichwaldit vom Berge Soktuj in Daurien. *Sitz. Ber. Preuss. Akad. Wiss.*
- 1884 – Über Idunium, ein neues Element. *Ibid.*
- 1885 – Pseudomorphose von Bleiglanz und Eisenkies nach Fahlerz von Peru. *Z.D.G.G.* 37.
- 1887 – Anwendung der Linearprojection zum Berechnen der Kristalle. W: Rose. Elemente der Kristallographie. Bd. III. Berlin.

Źródła:

- Gümbel W. v. 1896. Allg. Deutsche Biogr. 41. S. 363-364.
- Pater M. 1997. Historia Uniwersytetu Wrocławskiego do roku 1918. Wrocław. S. 199.
- Roemer F. 1887. Jber. Schl. Ges. Vaterl. Kultur 64. S. 143-150 (bibliografia).
- Perlick A. 1953. Oberschlesische Berg- und Hüttenleute. Kitzingen am Main. S. 216-217.
- Springer R. 1914. Oberschlesisches Bergmanns Poesie und Prosa. Th. I. S. 137 (portret).